

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ОИТ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МАКРОИКОНОМИКА”

ЗА СПЕЦ: Всички специалности ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 2;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:	75	5
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	13

Изготвили програмата:

1. Доц.д-р Хр. Мавров

2. Доц. д-р В. Гаргов

Ръководител катедра ОИТ: Проф. д-р З. Младенова

I. АНОТАЦИЯ

Макроикономическата теория изучава поведението на националните стопанства в пазарни условия, а курсът по тази дисциплина има за цел да запознае студентите с основните теоретични модели, чрез които се измерват макроикономическите променливи, описват се и анализират макроикономически явления като безработица, инфлация, цикличност, бюджетен дефицит, държавен дълг, икономически растеж, парично търсене, парично предлагане, парично равновесие и др. Специално внимание се отделя на факторите, от които те зависят в най-голяма степен, на възможностите, ограниченият и инструментите на фискалната и паричната политика за стабилизиране на икономиката и поддържане на икономическия растеж.

Успешното усвояване на учебното съдържание на дисциплината предполага студентите предварително да са запознати с основните положения на микроикономическия анализ и да имат необходимата математическа подготовка на ниво среден курс. Чрез подобен синтез те са в състояние да формират знания за основните макроикономически понятия, за принципите и подходите в макроикономическия анализ и да схванат значението на различните възгледи и концепции за функционирането на макроикономическата система, и по този начин с лекота да разберат вътрешната логика и механизмите на развитие на макроикономическите зависимости. Едновременно с това, курсът осигурява методологична и теоретична подготовка, умения и нагласи за използване на научни методи при анализа и управлението на макроикономическите процеси – в частност, дава знания и аналитични умения за оценка на последиците и ефективността на използваните инструменти на фискалната, паричната, външнотърговската и валутната политики. Изграждайки способности за самостоятелно теоретично мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с теоретичен фундамент, който им позволява да разбират, да усвояват и използват научната и научно-приложната литература в областта на специалните икономически дисциплини – особено в областта на публичните финанси, паричната теория и политика, теорията за световното стопанство и други дисциплини.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	<p>Тема 1. Въведение в макроикономиката и измерване на макроикономическите променливи.</p> <p>1.1 Същност и характеристики на пазарната макросистема, кръгов модел на стойностните потоци.</p> <p>1.2 Основни параметри на макросистемата, цели и инструментариум на макроикономическа политика.</p> <p>1.3 БНП и БВП – същност, характеристики и сравнение. Подходи при измерването на БВП – производствен метод, разходен подход, доходен подход.</p> <p>1.4 Номинално и реално изражение на БВП, потенциален и фактически БВП.</p> <p>1.5 Други макроикономически променливи.</p> <p>1.6 Предимства и недостатъци при измерването на икономическата активност чрез БВП.</p>	3	4	

2.	<p>Тема 2. Съвкупно търсене и съвкупно предлагане.</p> <p>2.1 Същност и крива на съвкупното търсене, фактори изместващи кривата на съвкупното търсене.</p> <p>2.2 Функция и крива на съвкупното предлагане.</p> <p>2.3 Съвкупното предлагане в краткосрочен и в дългосрочен период.</p> <p>2.4 Изместване на кривите на съвкупното предлагане.</p> <p>2.5 Същност и параметри на макроикономическото равновесие.</p> <p>2.6 Видове макроикономическо равновесие.</p>	3	2	
3	<p>Тема 3. Макроикономическо равновесие: класически и кейнсиански подход.</p> <p>3.1 Класическият подход и пазарното саморегулиране.</p> <p>3.2 Законът на Сей. Лихвен процент, спестявания и инвестиции в класическата теория.</p> <p>3.3 Ролята на гъвкавите заплати и цени и класическата крива на съвкупно предлагане. Равновесие при пълна заетост.</p> <p>3.4 Кейнсианският подход и необходимостта от държавна намеса.</p> <p>3.5 Кейнсианска критика на класическата теория.</p> <p>3.6 Кейнсианската краткосрочна крива на съвкупно предлагане. Равновесие при безработица.</p>	3	2	
4	<p>Тема 4. Стопански колебания, делови цикъл и икономически растеж.</p> <p>4.1 Теоретична интерпретация на стопанския цикъл.</p> <p>4.2 Екзогенни и ендогенни теории за цикъла.</p> <p>4.3 Основни фактори, параметри на фазите и механизъм на протичане на бизнес цикъла.</p> <p>4.4 Същност и показатели на икономическия растеж.</p> <p>4.5 Теории за икономическия растеж – неокейнсиански, неокласически и посткейнсиански модели на растежа.</p> <p>4.6 Фактори на икономическия растеж.</p> <p>4.7 Съвременни аспекти на икономическия растеж и последиците от него.</p>	3	2	
5	<p>Тема 5. Безработица.</p> <p>5.1 Безработицата и нейните показатели.</p> <p>5.2 Форми на безработица.</p> <p>5.3 Естествено равнище на безработица.</p> <p>5.4 Теории за безработицата - неокласическата и кейнсианската теории за безработицата.</p> <p>5.5 Последици от безработицата и мерки на политиката по заетостта.</p>	3	2	
6	<p>Тема 6. Инфлация.</p> <p>6.1 Същност и измерване на инфлацията.</p> <p>6.2 Видове инфлация и причини за инфлацията – инфлация на търсенето, инфлация на разходите и инфлацията като паричен феномен.</p> <p>6.3 Последици от инфлацията и антиинфлационна политика.</p> <p>6.4 Взаимовръзка между инфлация и безработица – криви на Филипс.</p>	3	2	

7	<p>Тема 7. Анализ на съвкупните разходи.</p> <p>7.1 Елементи на съвкупните разходи.</p> <p>7.2 Функция на потреблението и функция на спестяването.</p> <p>7.3 Изместване на потребителската функция и функцията на спестяване.</p> <p>7.4 Функция на инвестициите - същност и фактори. Инвестиционно търсене.</p> <p>7.5 Инвестиции и доход - принцип на акселератора.</p> <p>7.6 Функция на държавните разходи и функция на чистия износ.</p> <p>7.7 Функция на съвкупните разходи.</p>	3	2	
8	<p>Тема 8. Определяне на равновесния брутен продукт в простия кейнсиански модел.</p> <p>8.1 Определяне равновесния обем на брутния продукт – основни допускания на модела.</p> <p>8.2 Подходи при определяне равновесния обем на брутния продукт: подходът „продукт – разходи“ и подходът „спестяване – инвестиции“.</p> <p>8.3 Изменения във функцията на съвкупните разходи и макроикономическото равновесие – промени в автономните разходи и в пределната норма на изразходване на дохода.</p> <p>8.4 Автономен мултипликатор.</p>	3	2	
9	<p>Тема 9. Фискална политика, бюджетен дефицит и държавен дълг.</p> <p>9.1 Същност и инструменти на фискалната политика.</p> <p>9.2 Влияние на фискалните инструменти (държавни разходи и данъчно облагане) върху съвкупното търсене.</p> <p>9.3 Разриви в БВП и видове фискална политика - експанзивна и рестриктивна фискална политика.</p> <p>9.4 Дискреционна фискална политика, данъчен мултипликатор и вградени автоматични стабилизатори.</p> <p>9.5 Ефективност на фискалната политика.</p> <p>9.6 Същност на бюджета и видове бюджет.</p> <p>9.7 Бюджетен дефицит и източници на финансирането му.</p> <p>9.8 Същност, класификация и измерване на държавния дълг.</p> <p>9.9 Възгледи за тежестта на дълга.</p>	3	4	
10	<p>Тема 10. Пари и парично предлагане.</p> <p>10.1 Произход, функции и същност на парите.</p> <p>10.2 Ликвидност и покупателна сила на парите.</p> <p>10.3 Видове пари – стокови пари, книжни пари и билонни монети, кредитни пари. Съвременните пари.</p> <p>10.4 Измерване на паричната маса в обръщение.</p> <p>10.5 Създаване на пари от банковата система – банково дело и банкови баланси. Депозитна мултипликация.</p> <p>10.6 Парична маса, парична база и паричен мултипликатор.</p> <p>10.7 Функция и крива на паричното предлагане.</p>	3	2	
11	<p>Тема 11. Парично търсене и равновесие в монетарния сектор</p> <p>11.1 Общ вид на функцията на паричното търсене, номинално и реално търсене на пари.</p>	3	2	

	<p>11.2 Крива на паричното търсене.</p> <p>11.3 Паричното търсене в неокласическия модел - транзакционен вариант на Ър.Фишер и уравнение на кеймбриджката школа.</p> <p>11.4 Кейнсианската функция “предпочитание към ликвидност” – мотиви за търсене на пари според Кейнс и крива на функцията “предпочитание към ликвидност”.</p> <p>11.5 Търсене на пари според съвременните монетаристи.</p> <p>11.6 Парично търсене, парично предлагане и механизъм на уравнивяване на паричния пазар.</p>			
12	<p>Тема 12. Парична политика.</p> <p>12.1 Парите и общото макроикономическо равновесие – взаимодействие между номиналния и реалния сектор</p> <p>12.2 Неокласически, кейнсиански и монетаристки трансмисионен механизъм.</p> <p>12.3 Дебатът за ефективността на паричната политика</p> <p>12.4 Паричната политика и централната банка – статут и функции и институционално утвърждаване на централната банка на съвременната централна банка.</p> <p>12.5 Цели и инструменти на паричната политика на централната банка.</p>	3	2	
13	<p>Тема 13. Международна търговия и външотърговска политика.</p> <p>13.1 Същност и структура на международната търговия.</p> <p>13.2 Предпоставки на международната търговия.</p> <p>13.3 Принцип на абсолютните и на сравнителните предимства в международната търговия.</p> <p>13.4 Неокласически анализ на сравнителните предимства и търговското равновесие. Източници на сравнителни предимства.</p> <p>13.5 Външотърговска политика – същност, видове и инструменти.</p>	3	2	
14	<p>Тема 14. Валутен курс и платежен баланс.</p> <p>14.1 Валутен пазар и валутен курс.</p> <p>14.2 Основни характеристики на валутния пазар.</p> <p>14.3 Реален валутен курс и нетен износ.</p> <p>14.4 Обща характеристика на платежния баланс.</p> <p>14.5 Структура на платежния баланс и салда в платежния баланс.</p>	3	0	
15	<p>Тема 15. Икономическа интеграция.</p> <p>15.1 Същност и особености на икономическата интеграция.</p> <p>15.2 Степени на регионалната икономическа интеграция.</p> <p>15.3 Статични и динамични ефекти от регионалната интеграция.</p> <p>15.4 Европейска икономическа интеграция.</p>	3	0	
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Семестриални контролни – задачи и теоретични въпроси	2	90
1.2.	Обобщаващ електронен тест	1	45
Общо за семестриален контрол:		3	135
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест, задачи и теоретични въпроси)	1	60
Общо за сесиен контрол:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		6	195

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Макроикономика, ред. Вл. Владимиров, Варна, ИК „СТЕНО“, 2015 г.
2. Макроикономика, ред. Вл. Владимиров, Варна, изд. Е-Литера, 2015;
3. Макроикономика-тестове, задачи, въпроси, ред. К.Колев, ИК „СТЕНО“, Варна, 2016 г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Case, Karl E., Ray C. Fair, and Sharon M.Oster. Principles of Economics. 10th ed. Prentice Hall, 2011
2. Parkin, Michael. Macroeconomics (10th Edition), Prentice Hall, 2012.
3. Parkin, Michael, Economics, Boston, Pearson Ed. 2012
4. Макконелл, Р. Кэмпбелл, Брю, Л.Стэнли, Флинн М.Шон. Экономикс. Принципы, проблемы и политика. Инфра-М, Москва, 2011.
5. Кейнс, Дж. М. Обща теория на заетостта, лихвата и парите, София, Издателство: Princeps, 2001
6. Якимова, Ив. и др. Социално-икономически измерения на рецесивната българска икономика в периода 2008 - 2013 г. [Монография] , СТЕНО, Варна, 2014